

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

**Havet og kysten mellem Præstø Fjord og
Grønsund**

Natura 2000-område nr. 168

Habitatområde H147

Fuglebeskyttelsesområde F84 og F89

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Storstrøm

Forsidefoto: Heden på Præstø Fed
Fotograf: Miljøstyrelsen.

ISBN: 978-87-7564-869-6

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	5
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	6
1.2.1 Anden lovgivning	7
1.2.2 Andre relevante planer	7
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	9
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	9
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	13
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	13
1.4.2 Befolkningen	14
1.4.3 Menneskets sundhed	15
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	15
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	15
1.4.6 Landskab.....	16
1.4.7 Arter	16
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	16
1.5 Eksisterende miljøproblemer	17
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	18
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	18
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	19
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	26
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg	26
1.10 Overvågning	28

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførslen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 168, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund er udpeget som habitatområde nr. 147, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund og fuglebeskyttelsesområderne nr. 84, Ulvsund, Grønsund og Fanefjord og nr. 89, Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor.

Natura 2000-området er ikke placeret nær den danske grænse, men udpegningsgrundlaget rummer bl.a. et større antal yngle- og trækfugle, der bevæger sig over landegrænser. N168 har således betydning for en lang række arter af rastende vandfugle, der benytter området som spisekammer på deres trækrute henholdsvis nord- og sydover. Andre arter er knyttet til området i forbindelse med anlæg af yngleplads. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets fugle. Særligt fokuseres i Natura 2000-planen på indsatser for forbedring af tilstanden for brushane, havterne og klyde, hvilket også vil være til gavn for flere af områdets øvrige ynglefugle som fx fjordterne, splitterne og dværgterne. Desuden søges der udtaget kulstofholdige lavbundsjord, der kan bidrage til at skabe sammenhængende arealer til gavn for arter som fx plettet rørvagtel og rørhøg, der begge yngler i området. Endelig fokuseres der i planen på, om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser af træk- og ynglefugle, ligesom Miljøstyrelsen vil revidere bestemmelserne for vildtreservatet Fanefjord-Grønsund, der har til formål at sikre raste- og ynglepladser for fugle mod forstyrrelse.

Planens indsatser for yngle- og trækfugle på udpegningsgrundlaget forventes at kunne have gavnlig effekt på bestande af de udpegede fuglearter, som bevæger sig over landegrænser til f.eks. ynglepladser eller overvintringsområder i andre lande og verdensdele.

På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området findes ligeledes spættet sæl, som tilhører Østersøpopulationen. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets arter. Denne indsats forventes at få en gavnlig effekt på arten både inden for og uden for Natura 2000-området, da den bevæger sig over store områder, der strækker sig ud over de danske grænser. Indsatserne vil også kunne få en gavnlig effekt på spættet sæl i nabolandene, herunder i Natura 2000-områder med sæler på udpegningsgrundlaget.

I området findes desuden marsvin. Natura 2000-området udgør et transitionsområde mellem Bælthavspopulationen (der bruger området om sommeren) og Østersøpopulationen (der bruger området om vinteren). Bestandsestimatet for den truede Østersøpopulation er 500 marsvin, mens bestanden for Bælthavet er estimeret til lidt over 40.000 marsvin. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består bl.a. af en vurdering af behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering

af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande. En eventuel nødvendig fiskeriregulering forventes at få en gavnlig effekt på marsvin både uden for og inden for Natura 2000-området, særligt i Natura 2000-områder, som støder op til den danske grænse og hvor marsvin er på udpegningsgrundlaget. Ligeledes forventes regulering af fiskeri i området at få en gavnlig effekt på øvrige arter, som lever op til og i området.

Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

Endelig findes bredøret flagermus på områdets udpegningsgrundlag. Bredøret flagermus kan have sit vinteropholdssted 0-300 km fra ynglelokaliteten, og kan dermed potentielt trække over den danske grænse om vinteren. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets arter, og dermed forventes planen at have en gavnlig effekt på bestande af arten og dermed også effekt over landegrænser.

Områdets terrestriske del er ikke geografisk forbundet med områder, herunder Natura 2000-områder, i udlandet. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består i forhold til områdets terrestriske naturtyper bl.a. af indsatser, der skal søge at skabe større sammenhæng og robusthed i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper, tiltag mht. sikring af drift og hensigtsmæssig hydrologi, en indsats på hedearealer i området samt bekæmpelse af invasive arter og for skovnaturtyperne udlægning til urørt skov eller skovnaturtypebevarende drift. Det vurderes derfor ikke, at Natura 2000-planen har grænseoverskridende påvirkninger ud over de ovenfor beskrevne.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for området beskriver overordnet set en indsats, som skal medvirke til at sikre arter samt terrestriske og marine naturtyper på udpegningsgrundlaget og forventes ligeledes at have gavnlig effekt på andre arter, som findes i området. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen har fokus på at sikre synergieffekter, skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne. Fx ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi og drift, bekæmpe invasive arter, hindre tilgroning, udtage lavbundsjord til natur samt udlægge arealer med urørt skov. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser og aftaler om udlægning af urørt skov.

En særlig indsats rettes mod at opretholde levested for brushane i høj tilstand, forbedre levesteder for klyde og havterne og gennemføre en grundlæggende indsats for hedearealer. Derudover vil en revidering af bestemmelser for vildtreservaterne Fanefjord-Grønsund, Præstø Fjord og Ulvshale-Nyord medvirke til at sikre et tilstrækkeligt lavt forstyrrelsesniveau for kyst- og havfugle.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om at vurdere behovet for eventuel regulering af fiskeri. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces.

Natura 2000-planen vil have afledte effekter for befolkningen ved at skabe mulighed for større naturoplevelser i området. Desuden vil Natura 2000-planen kunne bidrage positivt til menneskers sundhed ved genskabelse af økosystemydelser. Planen vil også potentielt medvirke til binding af CO₂ ved opbygning af organisk materiale, og bevirke til udpining af jordbunden. Således bidrager planen til realisering af vandområdeplanerne, der sigter mod god miljøtilstand i de danske vandområder.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at komplimentere og understøtte det igangværende LIFE-projekt Open Woods i Natura 2000-området.

Endelig vurderes planen at medvirke til en øget landskabelig værdi i området, og dermed samtidig understøtte de eksisterende fredninger samt bevarelse af kulturarven.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er:

- at de store marine forekomster af sandbanke (1110) og bugt (1160) samt vadeblade (1140), lagune (1150) og rev (1170) sikres har et artsrigt dyre- og planteliv. Områderne opfylder derved livsbetingelserne for de vigtige forekomster af trækkende fugle som knopsvane, sangsvane, grågå, bramgå, blishøne, hjejle, pibeand, skeand, spidsand, troldand og lille skallesluger.
- at der er sikret tilstrækkelige, forstyrrelsesfri områder for Natura 2000-områdets store antal vand- og kysttilknyttede fuglearter samt spættet sæl.
- at fri landskabsdannelse og dynamik præger langt hovedparten af områdets kyststrækninger. Områder med komplekse strandvoldssystemer og forekomster af klitnaturtyper har høj prioritet.
- at de store arealer af strandvold med enårige planter (1210) og strandeng (1330) sikres. Derved sikres samtidig levesteder for ynglefuglene skarv, brushane, klyde, splitterne, havterne, dværgterne samt den sjældne rovtterne.
- at arealet af den stærkt ugunstige og sjældne naturtype vinteregeskov (9170) sikres.
- at arealer af naturtyper i stærkt ugunstig bevaringsstatus sikres bl.a. enebærklit (2250), våd hede (4010), tør hede (4030), surt overdrev (6230), kalkoverdrev (6210), tidvis våd

eng (6410), rigkær (7230) samt de øvrige skovnaturtyper.

- at områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.
- at den økologiske integritet for området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførsel, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N168 ligger inden for vandområdedistrikt Sjælland. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets marin-baltiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af havstrategien og vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af spillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af naturnationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om naturnationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af naturnationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af naturnationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov

om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Inden for området findes de marine habitatnaturtyper sandbanke (1110), mudder- og sandflade blottet ved ebbe (1140), kystlaguner og strandsøer (1150), bugter og vige (1160) og stenrev (1170). Områdets marine habitatnaturtyper er påvirket af eutrofiering og fiskeri. I området er der registreret fiskeri med bundsløbende redskaber på de to udpegede habitatnaturtyper sandbanke og bugt. Ligeledes er der registreret fiskeri med pelagiske redskaber på grænsen mellem sandbanke og rev.

En meget stor del af det samlede, kortlagte areal med lysåbne, terrestriske naturtyper inden for dette Natura 2000-område er i høj eller god tilstand. Det gælder bl.a. strandeng (1330), der arealmæssigt er den absolut største terrestriske naturtype i området, hvoraf to tredjedele er i høj eller god tilstand. Det kortlagte areal for følgende naturtyper er alle helt eller overvejende i høj-god tilstand: strandvold med énårig vegetation (1210), strandvold med flerårig vegetation (1220), énårig strandengsvegetation (1310), grå/grøn klit (2130), klithede (2140), klitlavning (2190), enebærklit (2250), våd hede (4010), tør hede (4030), enekrat (5130), tidvis våd eng (6410), tørvelavning (7150), avneknippemose (7210) og rigkær (7230).

På en stor del af de øvrige lysåbne naturtyper, som er i hel eller i overvejende moderat tilstand, samt mindre dele af flere af de ovenfor nævnte typer, er der problemer med tilgroning, især tilgroning med vedplanter. Også på en enkelt forekomst af tør hede (4030) er der meget opvækst af vedplanter. På kystnære forekomster af naturtyper på flyvesand, men også kystnært surt overdrev (6230) og på kystskrænter (1230) findes der desuden invasive plantearter, der potentielt vil sprede sig. På kystskrænter (1230) er der også konstateret direkte påvirkning fra dyrkede naboarealer. På dele af forekomster for tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230) er der registreret uhensigtsmæssig hydrologi.

I Natura 2000-områdets skove er der kortlagt skovklit (2180), bøg på mor (9110), bøg på muld (9130), ege-blandskov (9160), vinteregeskov (9170), egekrat (9190) og elle- og askeskov (91E0). Mere end to tredjedele af det kortlagte skovareal udgøres af bøg på muld (9130) og ege-blandskov (9160). På hovedparten af arealet med disse to skovnaturtyper er tætheden af store træer lav med

< 1 træ/ha eller 1-5 træer/ha. Antallet af stående døde stammer fordeler sig overordnet med samme lave tæthed med arealer med < 1 stamme/ha og arealer med 1-5 døde stammer/ha. Mængden af liggende dødt ved er tilsvarende lav i bøg på muld (9130), mens en stor del af arealet med ege-blandskov (9160) har 6-10 stk./ha eller > 10 stk./ha.

Områdets forekomster af øvrige skovnaturtyper varierer meget i antallet af store træer og mængden af dødt ved. Den overordnede tilstand indikeret ved disse parametre spænder således fra bøg på mor (9110) og egekrat (9190) med overvejende mange store træer pr. hektar og større mængder dødt ved på flere arealer, til skovklit (2180) med under 1 pr. hektar af både store træer og stående og liggende dødt ved.

Der er kortlagt 80 småsøer under 5 ha i N168. Heraf er de 22 af naturtypen strandsø/lagune (1150), hvor tilstanden er ukendt. Af de øvrige småsøer, som er kortlagt som søbred med småurter (3130), kransnålalgesø (3140) og næringsrig sø (3150) er de 46 i høj-god tilstand og resterende i moderat eller ukendt tilstand. Vandhullerne i moderat tilstand har generelt en lav artsrigdom.

I dette område er der to søer over 5 ha. Even med et areal på 23 ha er typebestemt til næringsrig sø (3150). Miljømålet er god økologisk tilstand. I basisanalysen for vandområdeplaner er søen vurderet til at have en ringe økologisk tilstand på grund af indholdet af fytoplankton.

En sø på 7 ha nord for Stege er af typen lagune (1150). Miljømålet er god økologisk tilstand, hvilket ifølge basisanalysen for vandområdeplaner er opfyldt.

Af de 78 kortlagte, mulige levesteder for stor vandsalamander i Natura 2000-området er de 65 i høj eller god tilstand, mens 13 er i moderat tilstand. Hovedparten af vandhullerne i høj og god tilstand har begrænset skyggepåvirkning fra træer og buske og har et højt artsindhold. De vandhuller, der er i moderat tilstand, har et lavt artsindhold, en væsentlig skyggepåvirkning fra bredvegetation og er påvirkede af næringsstoffer.

Fiskearterne flod- og havlampret samt spættet sæl, marsvin, bredøret flagermus, sump- og skæv vindelsnegl, stor kærguldsmed, og orkidéen mygblomst er arter på habitatområdernes udpegningsgrundlag, hvortil der ikke udføres levestedskortlægning.

De fleste af arterne registreres jævnligt i området med undtagelse af de to lampretarter, som er nye på udpegningsgrundlaget og derfor ikke har indgået i overvågning. Bredøret flagermus er i forbindelse med NOVANA-overvågningen kun registreret lige uden for områdets grænser.

Efter et par år med nedgang har bestanden af spættet sæl i området haft en opadgående tendens med 60 registrerede sæler i 2018.

Området vurderes at være af middel betydning for populationen af marsvin, da der er tale om et relativt stort område (>20 km²) med registrering af en middel tæthed af dyr. Stor kærguldsmed og mygblomst har hver en enkelt kendt bestand i området, mens vindelsneglene er registreret på en række lokaliteter.

For områdets ynglefugle er der kortlagt 3 levesteder for rørhøg, 1 for plettet rørvagtel, 4 for klyde, 4 for fjordterne, 5 for havterne, 1 for splitterne, 2 for dværgterne og 1 for brushane. 6 af de kortlagte levesteder er i høj-god tilstand, og de øvrige 13 levesteder er i moderat tilstand. Levesteder i moderat tilstand er generelt tilgængelige for prædation fra især ræv, og for ternerne ligger disse levesteder også på steder med risiko for oversvømmelse. Det kortlagte levested for plettet rørvagtel vurderes til at være for tørt til at være optimalt for arten. Rovterne er ny på områdets udpegningsgrundlag, og dens levesteder er derfor endnu ikke blevet kortlagt.

Der findes desuden en række fuglearter på udpegningsgrundlaget for områdets to fuglebeskyttelsesområder, hvortil der ikke er udviklet en tilstandsberegning for levesteder. Det gælder havørn og skarv som både ynglende og vinterrastende, hedelærke som ynglefugl og trækfuglene knopsvane, pibesvane, sangsvane, grågå, blisgå, bramgå, spidsand, skeand, pibeand, trolldand, hvinand, lille skallesluger, toppet skallesluger, stor skallesluger, vandrefalk, blishøne og hjejle.

Havørn: Antallet af ynglende havørn har varieret fra 0 til 2 par og med 0-8 overvintrende fugle inden for dette Natura 2000-område. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering for fugle har antallet af ynglende havørnepar i Danmark været stærkt stigende siden midten af 1990'erne. Rapporten har ikke opgjort udviklingen i rastende havørne på landsplan.

Skarv: Antallet af ynglepar inden for området har været stabilt-fluktuerende med op til lidt over 2.000 par. Bestanden svinger sandsynligvis i forhold til prædationstryk fra havørn og menneskelig forstyrrelse. Som trækfugl er skarv ikke tilstede inden for området i national eller international væsentlig forekomst, og vinterbestanden er derfor ikke opgjort. DCE opgør jf. NOVANA-afrapporteringen udviklingen i den nationale ynglebestand af skarv til faldende, og vinterbestanden som fluktuerende.

Hedelærke: Arten er ny på områdets udpegningsgrundlag og har derfor kun indgået i overvågningen en gang, hvor der blev observeret et enkelt ynglepar. Ynglebestanden er stigende på nationalt plan jf. NOVANA-afrapporteringen.

Knopsvane: Antallet af rastende knopsvane i området vurderes overordnet at være stabil. På landsplan er rastebestanden jf. NOVANA-afrapporteringen stabil.

Pibesvane: Arten er ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst som trækfugl inden for området, og vinterbestanden er derfor ikke opgjort. Den overvintrende bestand af pibesvane i Danmark har jf. NOVANA-afrapporteringen været stigende set i det meget lange perspektiv. Antallet af fugle i efteråret og muligvis også om foråret har imidlertid været faldende.

Sangsvane: Forekommer i et svingende og i lavt antal som trækgæst inden for området. Rastebestanden er jf. NOVANA-afrapporteringen stigende på landsplan.

Grågå: Forekommer som forholdsvis stabil trækfugl i området med op til omkring 8.000 fugle. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering har antallet af rastende grågå på landsplan ligget stabilt det seneste årti.

Blisgå: Antallet af rastende blisgå inden for området er varierende fra år til år. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering for fugle er den overvintrende bestand af blisgå i Danmark stigende.

Bramgå: Forekommer i stærkt fluktuerende antal inden for området. Den nationale rastende bestand er jf. NOVANA-afrapporteringen stigende.

Spidsand: Trækfuglebestanden inden for området er fluktuerende og tilsyneladende faldende. Jf. NOVANA-afrapporteringen har arten på landsplan i nyere tid rastet i stabile til fluktuerende antal.

Skeand: Arten har haft en svingende forekomst som trækfugl i dette område. Jf. NOVANA-afrapporteringen har arten på landsplan i nyere tid rastet i stabile til fluktuerende antal.

Pibeand: Har forekommet i et stærkt fluktuerende antal med en faldende tendens inden for dette område. Den nationale rastebestand vurderes af DCE jf. NOVANA-afrapporteringen at være stabil.

Troidand: Antallet af overvintrende troidand har været stærkt fluktuerende i Natura 2000-områdets to fuglebeskyttelsesområder. På landsplan har antallet af rastende troidand været faldende gennem det seneste årti.

Hvinand: Forekommer med fluktuerende antal i dette område. Den nationale overvintrende bestand vurderes jf. NOVANA-afrapporteringen at være stabil.

Lille skallesluger: Forekommer som vinterrastende i et fluktuerende antal med en stigende tendens inden for området. DCE vurderer jf. NOVANA-afrapportering den overvintrende bestand som stabil, dog med større fluktuationer de seneste år.

Toppet skallesluger: Arten er ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst som trækfugl inden for området, og vinterbestanden er derfor ikke opgjort. Den nationale trækfuglebestand skønnes af DCE tentativt til at være stabil jf. NOVANA-afrapporteringen.

Stor skallesluger: I fuglebeskyttelsesområde F89 ses en fluktuerende forekomst af overvintrende stor skallesluger. Umiddelbart ser der ud til at være en stigende tendens, idet det maksimalt optalte fugle fra perioden 2004-2009 til perioden 2010-2017 er steget fra 500 til 1.672 fugle. Den nationale trækfuglebestand vurderes at være stabil jf. NOVANA-afrapporteringen.

Vandrefalk: Arten er ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst som rastefugl inden for området, og en evt. vinterbestand er derfor ikke opgjort. Udvikling i den nationale rastebestand er ikke opgjort i NOVANA-afrapporteringen.

Blishøne: Den rastende bestand inden for området har været stabil med en faldende tendens. På nationalt plan er den rastende bestand af blishøne jf. NOVANA-afrapporteringen gået markant tilbage siden 1990'erne, og ser i den seneste årrække ud til at have stabiliseret sig på et lavere niveau.

Hjejle: Den overvintrende bestand af hjejle i fuglebeskyttelsesområde F89 er faldende fra maksimalt 5.000 talte fugle i perioden 2014-2009 til maksimalt 2.625 talte fugle i perioden 2010 til 2017. På nationalt plan har tælle tidspunktet varieret gennem overvågningsårene, og bestandsudviklingen angives derfor indtil videre som usikker jf. NOVANA-afrapporteringen.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den gode naturtilstand på en stor andel af naturarealerne og den hensigtsmæssige drift af levesteder for stor vandsalamander, plettet rørvagt, brushane, klyde og terner ikke fastholdes. Der er ligeledes risiko for, at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på en del af arealet med strandeng (1330) samt kystnære naturtyper på flyvesand (21XX) og kystnært surt overdrev (6230), da der her er behov for en indsats mod invasive arter og/eller fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift for at hindre tilgroning generelt. Naturtilstanden vil potentielt set heller ikke blive forbedret på de fugtige naturtyper tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230), hvor uhensigtsmæssig hydrologi er et problem på dele af forekomsterne. Manglende realisering af indsatsprogrammet i Natura 2000-planen kan desuden medvirke til at fastholde flere kortlagte levesteder for ynglefugle i moderat tilstand, hvor tilstanden er ugunstig som følge af tilgroning, forstyrrelse eller tilgængelighed for prædatorer. Uden indsatsprogrammet vil reservatbestemmelser for vildtreservater i området ikke blive revideret i forhold til at afværge mulig forstyrrelse af yngle- og rastefugle.

Uden udtagning af lavbundsjord til natur vil disse arealer ikke kunne bidrage til udvidelse af visse naturtyper til gavn for mange arter, til bedre vandkvalitet eller til hindring af udledning af CO₂.

For skovnaturtyperne i området vil en manglende gennemførsel af indsatsprogrammet betyde, at antallet af store træer og mængden af dødt ved ikke vil kunne øges i tilstrækkelig grad til at være til gavn for mange af de truede arter, der er knyttet til disse skovhabitaterne.

Hvis indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode ikke realiseres og den eventuelle regulering af fiskeri ikke indføres, er der risiko for at bestanden af marsvin påvirkes negativt. Desuden vil en positiv afledt effekt i form af øget fødegrundlag for øvrige arter, der bruger området, udeblive.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om opdatering af vejledninger, fx til klapning i Natura 2000-områder, hvilket forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. Såfremt planen ikke vedtages forventes denne effekt at udeblive.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer, hvilket for befolkningen kan betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet. Det forventede positive bidrag til menneskers sundhed ved genskabelse af økosystemydelser vil ligeledes udeblive.

Der er endvidere risiko for at landskabet vil fremstå mindre varieret og at det forventede bidrag til opfyldelse af fredningsformål og kumulative effekter udebliver.

Endelig vil planens bidrag til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks Havstrategi udeblive.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

I Natura 2000-område N168 vil planen konkret medvirke til at sikre de en lang række marine og kystnære habitatnaturtyper, herunder sandbanke, mudder- og sandflade blottet ved ebbe, bugter og vige samt strandenge. Disse naturtyper er grundlag for tilstedeværelse af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række både ynglende og rastende fugle, der er tilknyttet de to fuglebeskyttelsesområder. Forbedringen vil bl.a. ske som følge af den generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsats om sikring af egnede levesteder for arter. Planens indsats om udtagning af lavbundsJORDE kan bidrage til at skabe større sammenhængende naturområder med større robusthed til gavn i området for arter som sump- og skævvindelsnegl, stor vandsalamander og fuglearter. Indsatser om forbedring af tilstanden af levesteder for ynglefuglene brushane, havterne og klyde vil medvirke til at områdets betydning for sårbare kystfugle højnes. Tilstrækkelig beskyttelse af fuglelivet understøttes yderligere ved revidering af bestemmelser for vildtreservaterne Fanefjord-Grønsund, Præstø Fjord og Ulvshale-Nyord.

Tilgroning med høje græsser, urter, vedplanter og invasive plantearter forandrer naturen og kan føre til, at mindre konkurrencestærke arter eller karakteristiske arter for naturtyperne forsvinder. Genetablering eller opretholdelse af drift eller pleje, der modvirker tilgroning, herunder indsats målrettet bekæmpelse af invasive arter, vil både forbedre forhold for naturtyper på områdets udpegningsgrundlag og for truede arter generelt. Kunstig afvanding med grøfter og dræn forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen således, at den naturtype-karakteristiske fugtigbundsvegetation påvirkes negativt. Genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi kan modvirke denne udvikling, ligesom en mere hensigtsmæssig hydrologi og dynamik kan medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold. Udlægning af skove til urørt skov vil medføre, at skovdriften ophører og i vidt omfang skal overlades til sig selv. Dermed vil der skabes plads til naturlige biologiske processer, der skaber flere levesteder, og dermed øger den biologiske mangfoldighed.

I og omkring Natura 2000-området findes mange andre truede arter som koralrod, damflagermus, grønbroget tudse og hare-priksvamp. Genetablering af hensigtsmæssig hydrologi samt sikring af en hensigtsmæssig drift/pleje eller skovnaturtypebevarende drift eller urørt skov vil i mange tilfælde medføre, at forholdene for ovenstående arter og naturarealer forbedres, idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen.

De marine pattedyr spættet sæl og marsvin lever primært af fisk og påvirkes derfor bl.a. af fiskeri, som kan reducere tilgængelig fødemængde og give utilsigtet bifangst. Fødevareministeriet fortsætter derfor som følge af planen sin vurdering af behov for yderligere fiskeriregulering, herunder til beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande. Dette forventes at få en gavnlig effekt på bestanden af marsvin og spættet sæl både uden for og inden for Natura 2000-området.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område N168, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund, ligger hovedsageligt i Vordingborg, Faxe og Næstved Kommuner, der har et indbyggertal på hhv. 45.300, 36.700 og 83.200. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift på arealerne. Sikring af den eksisterende natur kan ligeledes have betydning for arealanvendelsen, hvis der på baggrund af indsatsprogrammet vurderes behov for yderligere fiskeriregulering i området.

Planen indeholder en mulig indsats om etablering af urørt skov, hvilket kan medføre en ændret tilgængelighed til områder på visse tidspunkter af året, ligesom færdsel på offentlige arealer uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer, mere vådbund og eventuelle hegninger.

Miljøstyrelsen gennemfører desuden undersøgelser med henblik på afklaring af, om der er behov for efterfølgende revision af reservatbestemmelser for vildtreservaterne Fanefjord-Grønsund, Præstø Fjord og Ulvshale-Nyord, hvilket kan betyde en yderligere begrænsning af offentlighedens adgang inden for disse vildtreservater.

Endelig vil planen give mulighed for større naturoplevelser for besøgende i området, da der med gennemførelse af planen vil ske en forbedring af naturtilstanden.

1.4.3 Menneskets sundhed

Natura 2000-området udnyttes til rekreative aktiviteter som fx vandring, cykling og sejlads, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt. Natura 2000-planen vil potentielt i et mindre omfang kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.

Desuden bevirker planens indsatser om at sikre og forbedre områdets naturtyper og arter, at der generelt vil ske en forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemydelser som bidrager med fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Mulig etablering af ny natur på lavbundsarealer kan bidrage til at skabe større sammenhæng mellem de eksisterende naturarealer, ligesom randpåvirkningerne af naturen fra tilstødende arealer med landbrugsdrift formentlig vil mindskes og kan potentielt gøre områderne mere robuste over for ekstreme vejrforhold og klimaændringer.

Opdatering af vejledning om f.eks. klapning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området.

Etablering af naturarealer med hensigtsmæssig hydrologi og urørt skov vil potentielt kunne få betydning for overflade- og grundvand i form af udledning af en lavere mængde næringsstoffer til vandmiljøet. Planens indsatser om vurdering af behov for evt. fiskeriregulering, vil potentielt kunne bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske vandområder.

Som følge af planens indsatser vil der kunne ske en øget udbredelse af ålegræs på sandbankerne, ligesom der vil kunne ske øget udbredelse af makroalger på stenrevne. En potentiel forbedring af naturkvaliteten i de marine naturtyper, vil således kunne medvirke til binding af CO₂ i havet. Desuden vil indsatser om reetablering af hensigtsmæssig hydrologi for naturtyperne samt mulig udtagning af lavbundslande kunne betyde, at der sker vandmætning af tidligere drænedes jorde, hvilket potentielt kan betyde mindre udledning af CO₂.

Natura 2000-planens øvrige indsatser om sikring og forbedring af de beskyttede naturtyper og arter, forventes ikke at have indflydelse på luftkvalitet.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere nødvendig fiskeriregulering, herunder vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. Planen vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. sikring af gamle skibsvrag på havbunden ved mulig ændring i lovlig fiskerimetoder, samt ved fx pleje af fortidsminder.

Endelig kan Natura 2000-planen potentielt påvirke adgangen til og kvaliteten af områder, som har betydning for lokalbefolkningen.

1.4.6 Landskab

Natura 2000-område N168 består af et afvekslende kystlandskab. Flere steder, men tydeligst på Ulvshale-Nyord og Præstø Fed, er der dannet krumodder med rullestensstrandvolde og klitter samt finkornede vader, hvor der er strømlæ. Både søen Even og Jungshoved Nor med Ræveholmsmose i bunden er en del af en meget stor tunneldal, der løber fra midt på Sjælland omkring Glumsø med udløb i Even og Jungshoved Nor. Specielt ved Even fornemmes tunneldalen med stejle skrænter på begge sider af søen. Sikring og forbedring af naturplejetiltag som følge af planens indsatser kan have betydelig effekt på landskabet i området, fx hvis der udlægges urørt skov, udtages lavbundsjord til natur eller ændres i hydrologien i området.

Natura 2000-planen kan ydermere potentielt medvirke til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil, hvorved det undersøiske landskab vil blive forandret.

1.4.7 Arter

Områdets fuglebeskyttelsesområder rummer en fast ynglebestand af skarv, og her yngler jævnligt havørn, plettet rørvagtel, klyde samt dværg-, fjord-, hav-, og rovrterne. Området er desuden et vigtigt rasteområde for rastende gæs, svaner og en række andre andefugle. Ved Even findes en bestand af mygblomst, på Ulvshale er der ved flere overvågninger registreret stor kærguldsmed, og stor vandsalamander, sump- og skæv vindelsnegl har levesteder på flere lokaliteter inden for habitatområdet.

En lang række andre arter registreres desuden jævnligt i området søer og terrestriske naturtyper, bl.a. bilag IV-arterne strandtudse, grønbroget tudse og markfirben samt truede arter som orkidéen koralrod, kær-fnokurt, dam-flagermus og svampearterne fyrre-ildporesvamp og hare-priksvamp. I området marine del registreres der hyppigt marsvin, og sten i Bøgestrømmen anvendes af spættet sæl hele året rundt.

Natura 2000-planen indeholder indsatser til forbedring af naturtyper og levesteder for arter, som vil få en positiv effekt for de bilag IV- og andre truede arter, der lever her, ligesom planens indsats om udarbejdelse af en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter potentielt vil medvirke til en ændret forvaltning af arterne området.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Der findes en lang række fredninger i området, hvoraf de største er fredning af den sydlige del af Feddet, areal omkring Jungshoved Nor, Nyord og en stor del af Ulvshale. Fredningerne har til formål at sikre landskaberne samt at sikre naturtyper og levesteder for arter i områderne. Derudover findes der i området tre vildtreservater, der alle er reservater til sikring af trækfuglene i området. Det drejer sig om Præstø Fjord, området omkring Nyord og Ulvshale op til Jungshoved Nor samt Fanefjord-Grønsund.

Natura 2000-planen indeholder indsatser, som kan påvirke naturværdier, bl.a. indsatser, som skal sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi og plejetiltag som rydning og græsning, herunder gennemførelse af en grundlæggende indsats på hedearealer samt en indsats om revision af

bestemmelserne for vildtreservaterne Fanefjord-Grønsund, Præstø Fjord og Ulvshale-Nyord. der direkte kan understøtte fredningernes og reservaternes formål.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak kan påvirke næringsfattige naturtyper som fx klitter og heder. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition og særligt habitatnaturtyperne grå/grøn klit (2130), klithede (2140), enebærklit (2250), tør hede (4030) og tørvelavning (7150) er nogle af de særligt sårbare naturtyper i området. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder.

Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen således, at den lavtvoksende og artsrige naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Manglende hensigtsmæssig drift eller pleje er således et problem i forhold til flere af naturtyperne i området samt levesteder for især klyde og havterne.

Der er registreret invasive plantearter flere steder i området. Udbredelse af invasive arter fortrænger den hjemmehørende vegetation og udgør et problem for de fleste af områdets kortlagte, terrestriske, lysåbne naturtyper.

Påvirkning med næringsstoffer fra dyrkede naboarealer kan ændre naturindholdet på forekomster af habitatnaturtyper. I dette område er der registreret direkte påvirkning fra naboarealer på dele af kystskrænt (1230). Også for visse af områdets småsøer vurderes der at være en påvirkning med eutrofiering til følge.

Kunstig afvanding med grøfter eller dræn forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen således, at den naturtype-karakteristiske fugtigbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af konkurrence-stærke arter knyttet til mere tørre forhold. Afvandingen påvirker især dele af områdets tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230).

Skovnaturtypernes egnethed som levested for en række truede svampe, insekter og andre organismer afhænger af parametre som store træer og dødt ved. Almindelig skovdrift kan derfor udgøre et problem for områdets habitatnaturtyper i skov.

For områdets kolonirugende fugle samt plettet rørvagtel er prædation fra især ræv flere steder den største trussel. Også mangel på egnede, oversvømmelsessikre redepladser kan være medvirkende til reduceret reproduktion hos de jordrugende kystfugle.

Både rastende og ynglende kystfugle kan påvirkes negativt af færdsel, sejlads og anden menneskelig aktivitet. Ved forstyrrelse kan fuglene opgive yngleforsøg eller være tvunget til at opholde sig på mindre optimale fødesøgningsområder.

De marine naturtyper er påvirket af næringsstofbelastning, hvor indsatser varetages i vandområdeplanerne. Ligeledes kan der foregå klapning og være anden påvirkning fra menneskelige forstyrrelser fx i form af fiskeri og sejlads. Fiskeri med bundslæbende redskaber

vurderes generelt at have en påvirkning på havbundens tilstand, herunder på bundvegetationen og dyreliv.

Garnfiskeri kan bifange og dermed påvirke havpattedyr og fugle i området negativt.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Planen indeholder indsatser om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper, der skal arbejdes mod at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur, og invasive arter skal bekæmpes. Disse indsatser forventes at nedbringe trusler om tilgroning af lysåbne naturtyper og levesteder samt yderligere udbredelse af invasive arter.

Tilstanden for områdets levesteder for klyde og havterne skal desuden forbedres, og levested for brushane skal forblive i høj tilstand. Disse indsatser vil også gavne områdets øvrige ternearter.

Miljøstyrelsen vil revidere bestemmelserne for vildtreservaterne Fanefjord-Grønsund, Præstø Fjord og Ulvshale-Nyord i forhold til at vurdere om fuglelivet er tilstrækkeligt beskyttet mod forstyrrelser.

Sikring af en mere hensigtsmæssig hydrologi, samt fastholdelse af tidligere indsatser for at forbedre hydrologien, vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien.

Udtagning af lavbundsjord til natur vil kunne bidrage til mindre randpåvirkning af den eksisterende natur og gøre det muligt at skabe mere sammenhængende og robust natur. En udtagning af lavbundsjord vil også kunne bidrage til en mere hensigtsmæssig hydrologi i dele af området.

For skovnaturtyper, hvor det vurderes nødvendigt af hensyn til bevarelse af skovnaturtyper på udpegningsgrundlaget, sikres en skovnaturtypebevarende drift eller permanent ophør af drift, hvilket også er til gavn for tilknyttede fugle, svampe, insekter og andre arter. Skovnaturtypebevarende drift og pleje samt urørt skov vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i skovnaturtyperne og skabe mere struktur i skovene.

Arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande skal fortsætte.

Næringsstofbelastningen af de marine naturtyper håndteres gennem vandområdeplanerne.

Natura 2000-planen indeholder ikke indsatser mod trusler fra deposition af luftbåren kvælstof og oversvømmelse af ynglefugles redepladser. Reduktion af kvælstofdeposition reguleres dog generelt af anden lovgivning.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte

vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr.119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundslande har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Der er indledningsvis i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser. Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område N168, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund, vurderes Natura 2000-planen konkret at ville medvirke til at sikre de en lang række marine og kystnære habitatnaturtyper, herunder sandbanke, mudder- og sandflade blottet ved ebbe, bugter og vige samt strandenge. Disse naturtyper er grundlag for tilstedeværelse af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række både ynglende og rastende fugle, der er tilknyttet de to fuglebeskyttelsesområder. Forbedring en vil bl.a. ske som følge af den generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsats om sikring af egnede

		levesteder for arter. Planens indsats om udtagning af lavbundslande kan bidrage til at skabe større sammenhængende naturområder med større robusthed til gavn i området for arter som sump- og skævvindelsnegl, stor vandsalamander og fuglearter. Indsatser om forbedring af tilstanden af levesteder for ynglefuglene brushane, havterne og klyde vil medvirke til at områdets betydning for sårbare kystfugle højes. Realisering af planens indsatsprogram vurderes samtidig at ville sikre den § 3-beskyttede natur i området. I Natura 2000 området findes der bestande af de fredede og/eller rødlistede arter koralrod, grønbroget tudse, markfirben, stor kærguldsmed m.fl. Sikring af en mere hensigtsmæssig hydrologi, samt sikring af pleje medfører, at forholdene for fredede eller rødlistede arter forbedres idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for naturtyperne. Desuden vurderes indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder særligt vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin, at kunne medvirke til at forbedre levevilkårene for marsvin og øvrige marine havpattedyr i området. Endelig vurderes indsats om opdatering af vejledninger, fx til klappning i Natura 2000-områder, at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv tilknyttet den marine del af området.
Befolkningen	X	Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende natur i området. Sikringen af den eksisterende natur vurderes at kunne have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelse af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre ændret drift eller hegninger på de terrestriske arealer.

			Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser. Visse indsatser, fx revidering af bestemmelser i reservatbekendtgørelser, vil kunne medføre ændringer i adgang og mulige aktiviteter i delområder inden for Natura 2000-området. Der er offentlig adgang til store dele af området. I de gældende reservatbestemmelser for området er der dog indbygget restriktioner for menneskelig færdsel i dele af området for at sikre fugle og dyr mod forstyrrelse. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang.
Menneskers sundhed	X		Natura 2000-området udnyttes til rekreative aktiviteter som fx vandring, cykling og sejlads, som bidrager til menneskets sundhed. Den landliggende del af området er primært privatejet, men en del arealer på Nyord og Ulvshale er statsejet. På områdets privatejede arealer er der offentlig adgang til veje og stier gennem naturbeskyttelseslovens regler om adgang til skove. Med indsats om udlægning af arealer til urørt skov på private arealer, vurderes adgangen ikke at blive yderligere ændret, da veje og stier i urørt skov skal friholdes for væltede træer mv. På statsejede arealer hvor der også er offentlig adgang uden for veje og stier, vurderes det dog, at visse indsatser fx potentielle hydrologiprojekter og udlægning til urørt skov, vil kunne medføre ændringer i adgangen til delområder inden for Natura 2000-området. Det vurderes desuden, at gennemførelse af planen vil bidrage positivt til menneskers sundhed gennem forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og

			genskabelse af økosystemydelser som fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.
Jordbund	X		Det vurderes, at en realisering af planens indsatser med sikring af pleje på arealerne, kan medføre udpining af jordbunden på arealer, der er næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødskning. Opdatering af vejledning om f.eks. klapning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området. Der findes ingen klappladser inden for Natura 2000-området, hvorfor indsatsen ikke vurderes at have en væsentligt påvirkning af havbunden.
Vand	X		Natura 2000-planen rummer ikke direkte indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanen. I N168 er der dog mulighed for etablering af naturarealer med hensigtsmæssig hydrologi, udlægning af urørt skov samt udtagning af kulstofrige lavbundsjord til natur. En gennemførelse af disse indsatser vurderes at kunne få positiv betydning for overflade- og grundvand i form af udledning af en lavere mængde næringsstoffer til vandmiljøet. Det vurderes desuden, at planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsatser om fiskeriregulering, vil kunne bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet og således bidrage positivt til realisering af vandområdeplanen.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Indsatser om reetablering af hensigtsmæssig hydrologi for naturtyperne samt mulig udtagning af

			lavbundslande kan betyde, at der sker vandmætning af tidligere drænedes lande, hvilket vurderes at kunne betyde mindre udledning af CO ₂ . Som følge af planens indsatser vurderes der at kunne ske en øget udbredelse af ålegræs på sandbankerne, ligesom der vil kunne ske øget udbredelse af makroalger på revene. En potentiel forbedring af naturkvaliteten i de marine naturtyper, vil således kunne medvirke til binding af CO ₂ i havet.
Materielle goder		X	Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan potentielt have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder særligt vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Befolkningen" og "Menneskets sundhed".
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper. Udtagning af lavbundsland til natur og mulig ophør af skovdrift til urørt skov vil kunne ændre landskabsindtrykket. Planen medvirker også til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil. Dette vurderes at påvirke den undersøiske landskabsværdi positivt, da der vil opstå et mere varieret marint landskab.

Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.	X	I N168 findes en lang række fredede fortidsminder i form af bl.a. rundhøje, langhøje, gravrøser samt skanser. På land og til havs er der desuden registreret et højt antal enkeltfund af forskellig karakter, bl.a. bearbejdet flint, heriblandt skiveøkse, flintblok og enkelte redskaber fra Ertebøllekulturen samt et større antal vrage, som er omfattet af museumsloven. Bunden af Præstø Fjord er udpeget som kulturarvsareal, da området udgør et rigt miljø, med bosætning fra senmesolitikum og neolitikum. Det samme er fjordområde ved Jungshoved Nor, hvor der på forskellige lokaliteter er opsamlet adskillige redskaber fra sen Ertebøllekultur. Derudover rummer kulturarvsarealet også rester fra ældre romersk jernalder, vikingetiden, et voldsted og et velbevaret middelalderligt brohoved. Endelig er der ved foden af Ulvshale udpeget et kulturarvsareal med ertebølleboplads. Natura 2000-planens generelle indsatser om sikring af områdets udpegningsgrundlag vurderes at være med til at friholde en del af de mange fortidsminder i området fra tilgroning, som følge af opretholdelse eller etablering af en hensigtsmæssig naturplejeindsats. Desuden vurderes planens indsatser at være med til at bevare og sikre fund, der fortsat findes i jorden. Natura 2000-planens indsatser om regulering af fiskeri modvirker ændring eller fjernelse af fx vrage af skibe, og medvirker dermed til at sikre kulturarven, da vrage vil få lov at ligge uforstyrret hen.
Arter	X	Natura 2000-planens indsatser for forbedring af naturtyper og levesteder, udtagning af lavbundsjord til natur og mulig udlægning af urørt skov samt revidering af reservatbekendtgørelser vil både gavne udpegningsgrundlagets og andre hjemmehørende arter. Se også vurdering under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".

Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	X	Der findes en lang række fredninger i området, hvoraf de største er fredning af den sydlige del af Feddet, areal omkring Jungshoved Nor, Nyord og en stor del af Ulvshale. Fredningerne har til formål at sikre landskaberne samt at sikre naturtyper og levesteder for arter i områderne. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredninger, da fredningerne netop har til formål at sikre landskabs- og naturværdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage til. For vurdering af planens påvirkning af vildtreservaterne i området, se tabellens afsnit om "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed" samt "Befolkningen".
Kumulative effekter	X	Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for naturtyper og arter på området udpegningsgrundlag. Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter, fx LIFE Open Woods. I N168 er der mulighed for etablering af naturarealer med hensigtsmæssig hydrologi, udlægning af urørt skov samt udtagning af kulstofrige lavbundslande til natur. En gennemførelse af disse indsatser vurderes at kunne få positiv betydning for overflade- og grundvand i form af udledning af en lavere mængde næringsstoffer til vandmiljøet. Desuden vurderes det at indsatser om vurdering af den nødvendige fiskeriregulering, vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vurderes planen at kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske vandområder.

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre et højere naturindhold i området og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Planen for Natura 2000-område N168, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund, indeholder en indsats om revidering af bestemmelserne for vildtreservaterne Fanefjord-Grønsund, Præstø Fjord og Ulvshale-Nyord, hvilket kan medføre ændrede adgangsbegrænsninger og/eller regler for visse aktivitet som fx sejllads. Der findes ikke umiddelbart foranstaltninger, der kan modsvare disse reguleringer.

Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret adgang til områder på visse tidspunkter af året, hvor jordbunden vil være vådere, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer. Hvor staten udlægger urørt skov vil adgangen til området blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje, stier, og friluftsfaciliteter i skovene vil fortsat være tilgængelige. På private arealer der udlægges til urørt skov vil de generelle adgangsregler som følger af Lov om naturbeskyttelse, fortsat gælde.

Planen indeholder en indsats om at sikre sammenhæng i områdets natur, samt sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper udtagning af lavbundsjord til natur og mulig udlægning af urørt skov. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram. Udlægning af urørt skov vil ske efter aftaler mellem ejer og Miljøstyrelsen.

Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur har betydning for det nuværende fiskeri i området, da der med indsatser om vurdering af behovet for at indføre den nødvendige fiskeriregulering kan ske yderligere regulering af erhvervsfiskeri i området. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner

efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Overvejelserne har ført til, at der i Natura 2000-planen for N168, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund, planlægges indsatser om at arbejde for at sikre de lysåbne naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje, herunder planlægges en særlig indsats for bekæmpelse af invasive arter og en grundlæggende indsats på hedearaler. For skovnaturtyperne planlægges der for at sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje. Der er desuden planlagt en indsats om urørt skov.

Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Dette understøttes af indsats om udtagning af kulstofholdige lavbundsland, der kan bidrage til sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. Udtagningen kan ligeledes være til gavn for bl.a. stor vandsalamander, havlampret, flodlampret, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, sangsvane, hjejle, knopsvane, stor skallesluger, grågås, bramgås, blishøne, pibeand, skeand, spidsand, blisgås, troland, lille skallesluger, plettet rørvagt, fjordterne, klyde og rørhøg.

For områdets ynglefugle arbejdes der for at sikre egnede levesteder, herunder specifikt for at forbedre tilstanden af levestederne for brushane, således at de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet. Desuden arbejdes der for at tilstanden af levestederne for havterne og klyde forbedres, således at 75% af de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for fjordterne, splitterne og dværgterne.

Af hensyn til fugle reviderer Miljøstyrelsen bestemmelserne for vildtreservaterne Fanefjord-Grønsund, Præstø Fjord og Ulvshale-Nyord.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Enebærklit (2250) er en prioriteret naturtype i stærkt ugunstig bevaringsstatus. Hvor stilkeke-krat (9190) har etableret sig på arealer med enebærklit (2250) ved enten tilplantning eller nylig tilgroning, prioriteres enebærklit (2250) over stilkeke-krat (9190).

Naturtypen grå/grøn klit (2130) er en prioriteret naturtype. På arealer med grå/grøn klit (2130), hvor havtornklit (2160) breder sig, skal grå/grøn klit (2130) prioriteres højest.

Naturtypen avneknippemose (7210) findes med små forekomster i området bl.a. i mosaik med rigkær (7230) og tæt ved elle- og askeskov (91E0). Ved tilgroning med elle- og askeskov (91E0) prioriteres avneknippemose (7210). Avneknippemose (7210) prioriteres fremfor rigkær (7230) med lav vegetation, hvor denne er uden rødlistede arter.

Der er konstateret tilgroning på en stor del af hængesæksarealet (7140) ved Even, hvilket potentielt kan være tilgroning med elle- og askeskov (91E0). I dette tilfælde prioriteres hængesækken (7140).

Naturtypen kildevæld (7220) skal lysstilles på bekostning af elle- og askeskov (91E0), hvor en beskyttet tilstand vurderes at være resultatet af en nyere tilgroning med træer.

Rørhøg yngler i partier af sluttet, fugtig og uforstyrret rørskov. For at sikre rørhøgens levesteder bør der være strandengsarealer (1330), der er undtaget den generelle målsætning om afgræsning/høslæt.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund (nr. 168). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk